

Országos Műszaki Múzeum

ERŐGÉP-, SZERSZÁMGÉP- ÉS MUNKAGÉPGYŰJTEMÉNY

1117 BUDAPEST, KAPOSVÁR U. 13-15., TELEFON: 06 1 204 4095, FAX: 06 1 204 4088

LEVELEZÉSI CÍM: 1519 BUDAPEST, PF.: 311

E-MAIL: omm@nadir.hmst.hu; omm@ommuseum.ehc.hu

Dr. Szunyogh Gábor

Az alábbi felsorolás az OMM gyűjteményében található nyomdagépeket tartalmazza, megjelölve leltári számukat, gyarapodási számukat, tervezőjük, valamint gyártójuk nevét (ha ismert), a gyártás helyét és idejét, valamint főbb méreteit, illetve tömegét. []-ben vannak megadva a gép azonosításához nem feltétlenül szükséges, de jellemzéséhez fontosnak tartott kiegészítő megjegyzések. Az említettek közül azok az adatok, melyek egy-egy adott gépnél hiányoznak, nem szerepelnek a leírókartonokon, azaz számunkra ismeretlenek.

Sajtók

◆ Karos nyomtatósajtó modell. [Ilyen gépen nyomtatták 1848-ban Petőfi Nemzeti dalát.] (Feltaláló: Clymer G. Philadelphia, 430×310×480 mm, 1,08 kg.) Leltári száma: 66.2.1.

◆ Állványos kézi sajtó. (Kivitelező: H. Loser, H. Loser, Wien, 1848-1870, 1700×1100×1760 mm, 600 kg.) Leltári száma: 81.136.1.

◆ Litográf gyorsajtó. (Kivitelező: Faber és Scheicher, 1900.) Leltári száma: 82.170.1.

◆ Boston prés No.: 7. [Asztalra helyezhető, kézzel működtetett egyszerű nyomógép.] (USA 1890, 720×560×570 mm, 50 kg) Leltári száma: 82.172.1.

◆ Kézi hajtású sajtó. [Emeltyűs litográfiai kézi sajtú, ún. Lehúzóprés.] (Kivitelező: Carl. Neuburger, Masch. f. 1880, 1400×1000×1800 mm, 200 kg.) Tartozéka 2 db szedődoboz, 1 db szedőkeret. Leltári száma: 82.173.1.

◆ Wörner Tempo gyors sajtó. [Stoppcilinderes gyorsajtó. Általában könyvnyomtatására használták.] (Kivitelező: Wörner I. és Társa, Budapest, 1920, 700×1000×1170 mm, 250 kg.) Leltári száma: 82.196.1.

◆ Amerikai tégelysajtó. (Tip.: Lyberty, feltaláló: O. Degmar, 1857, kivitelező: C. Bernhards Sölme, Ausztria, 1890, 1000×1200×1200 mm, 1000 kg.) Leltári száma: 82.203.1.

◆ Átnyomó prés. (Kivitelező: Karl Krause, Leipzig, Németország, 1900, 2000×1500×0500 mm, 400 kg.) Leltári száma: 82.204.1.

◆ Állványos kétkönyökös kézikaros nyomdagép, sajtó. (Kivitelező: Kaiser u. Schöne, Mödling bei Wien, 1850-1870, 180×105×175, 800 kg.) Leltári száma: 97.27.1.

◆ Vörner sajtóló. Gyarapodási száma: 483

◆ Krause sajtóprés. Gyarapodási száma: 8939.

Klisékészítők

Klisékészítő gép a bankjegynyomógéphez. Leltári száma nincs.

Szedőgépek

Linotype szedőgép. [Sorszedőgép, írógépszerű billentyűzet szedi ki a sort, majd a gép kiönti a betűket.] (Feltalálója: Ottomar Mergenthaler, Németország, 1900, 1300×1700×2200 mm, 1500 kg.) Leltári száma: 82.83.1.

◆ Betűszedő szerkevény. Gyarapodási száma: 4302.

◆ Olivetti fénymásoló gép (Copia 1500). Gyarapodási száma: 8308.

◆ Olivetti szedőgép. (Editor 5). Gyarapodási száma: 8438.

◆ Fényszedőgép (DGS). Gyarapodási száma: 8966.

Betűkészítő gépek

◆ Pantográf. [Matricafúrógép betűöntő matricák előállítására.] (1930, 865×590×610 mm, 80 kg.) Leltári száma: 82.167.1.

◆ Kézi betűöntőgép. [Ún. egyszerű betűöntő gép. rajta van az olvasztó üst és a nyomószivattyú. Kézzel kezelik.] (Németország, 1900, 900×650×1400 mm, 200 kg.) Leltári száma: 82.168.1.

- ◆ Kézi fröccsöntő kályha. [Öntöttvas lábakon álló betűfémolvasztó kályha.] (Németország, 1890, 860×1300 mm, 80 kg.) Leltári száma: 82.169.1.
- ◆ Kézi regletta gyalugép. [Úrtöltők méretbiztosítását szolgáló kézi berendezés.] (Kivitelező: Küstermann, Németország, 1900, 680×550×600 mm, 40 kg.) Leltári száma: 82.197.1.
- ◆ Kézi léniahúzó. [Az öntött lénia továbbmunkálását végző kézi készülék, vonalak nyomtatására alkalmas mintához.] (Kivitelező: Küstermann, Németország, 1900, 1250×630×1320 mm, 80 kg.) Leltári száma: 82.198.1.
- ◆ Kézi regletta öntőkészülék. [A regletta öntőgép tartozéka, úrkítöltők készítésének speciális eszköze.] (Kivitelező: Küstermann, Németország, 1900, 300×180×400 mm, 10 kg.) Leltári száma: 82.199.1.
- ◆ Kézi lénia öntő. [Nyomdai szedésben alkalmazott vonalak öntésére szolgáló eszköz.] (Kivitelező: Küstermann, Németország, 1900, 600×300×200 mm, 40 kg.) Leltári száma: 82.200.1.
- ◆ Kézi lénia öntő. [Nyomdai szedésben alkalmazott vonalak öntésére szolgáló eszköz.] (Kivitelező: Küstermann, Németország, 1900, 600×300×200 mm, 40 kg.) Leltári száma: 82.200.2.
- ◆ Kézi regletta öntőgép. [Betűfémből készített úrkítöltők nyers formaöntésére szolgált.] (Kivitelező: Küstermann, Németország, 1900, 930×700×1400 mm, 350 kg.) Leltári száma: 82.201.1.
- ◆ Kézi nyomólemező-öntő készülék. (Kivitelező: Küstermann, Németország, 1900, 520×220×110 mm, 20 kg.) Leltári száma: 82.202.1.
- ◆ Tömöntődei esztergagép. (Kivitelező: Wörner és Tsa, Nyomdagépek Gyára, 1890-1910, Budapest.) Leltári száma: 83.158.1.
- ◆ Nyomdalemez hosszgyalugép. Leltári száma: 97.25.1.
- ◆ Nyomdalemez-hosszgyalugép vákuumlefogással, laposszív meghajtással. (1890-1930, 2000 kg.) Leltári száma: 97.28.1.
- ◆ Monotyp betűöntő. Gyarapodási száma: 2381.

Vágógépek

- ◆ Pedálos könyvkötészeti papírvágó gép. Gyarapodási száma nincs.
- ◆ Kézikaros papíripari vágógép. [Könyvkötészeti szélvágó olló. Késhossz: 500 mm, asztal: 500×1060 mm.] (Tervező: Dessauer és Márkus Budapest, Budapest, 1890, 1060×1120×1610 mm, 280 kg.) Leltári száma: 93.81.1.
- ◆ Kézi meghajtású papíripari vágógép. [Az 1855-ben forgalomba hozott SONNE vágógép fejlesz-

- tett változata. Késhossz: 500 mm, asztal: 890×495 mm.] (No.: 7904, tervező: Karl Krause Leipzig, kivitelező: Karl Krause Leipzig, Németország, 1890, 1360×1600 mm, 300 kg.) Leltári száma: 93.82.1.
- ◆ Kézikar meghajtású papíripari vágógép. (Kivitelező: Anger József és fiai Gépgyára és Vasöntődéje, Bécs, 1890-1930, 1700×1400×1700 mm, 200 kg.) Leltári száma: 95.41.1.

Fűzőgépek

- ◆ Asztali blokkfűzőgép. (Németország, 1900, 600×430×640 mm, 20 kg.) Leltári száma: 82.162.1.
- ◆ Kézi fűzőgép. [Kézi és lábbal történő működésre.] (Németország, 1900, 760×380×1250 mm, 80 kg.) Leltári száma: 82.174.1.
- ◆ Cérnafűzőgép. Gyarapodási száma: 10242.

Nyomdagépek

- ◆ Nyomdagép. (Kivitelező: Bernhardt's Söhne Fabrik.) Gyarapodási száma nincs.
- ◆ Irodai ofszet sokszorosító. Leltári száma: 79.78.1.
- ◆ Ofszet nyomdagép. (Kivitelező: Leipziger Schnellpressefabrik.) Leltári száma: 82.195.1.
- ◆ Bankjegynyomó (metszet-mélynyomógép) szárító és tápegységgel. (Tip.: 02-HAEF-53, Tervező: Ing. F. v. Heinrich szabadalma alapján, kivitelező: Ganz és társa Rt., Budapest, Rt. Budapest, 1940-1941, 4000×2500×2300 mm, 7000 kg.) Leltári száma: 96.87.1.1.
- ◆ Infralámpás szárítószekrény a bankjegynyomóhoz. (Tervező: Árva László, kiv.: Hajdú Albert komplex brigádja, kivitelező: Ganz, Budapest, 1951, 3000×1000×1600 mm, 500 kg.) Leltári száma: 96.87.1.2.
- ◆ Elektromos tápegység a bankjegynyomóhoz. (1200×800×1600 mm, 400 kg.) Leltári száma: 96.87.1.3.
- ◆ Nyomdagép. (Kivitelező: Schwarzpresse.) Gyarapodási száma: 3200.
- ◆ Nyomdagép. Gyarapodási száma: 3373.
- ◆ Zetaprinton 30 sokszorosító nyomdagép. Gyarapodási száma: 4198.
- ◆ OFFMA kézi nyomógép. Gyarapodási száma: 4302/1.
- ◆ Szatináló gép. Gyarapodási száma: 462.
- ◆ Hagenforst Leipzig tip. perforálógép. Gyarapodási száma nincs.

A felsorolt tárgyakat külön műszaki szempontból nem minősítettük, mert jelenleg múzeumunkban nincs olyan muzeológus, aki a nyomdaiparban szakember lenne.